

INHOUD

Vooraf	9
Proloog	12
1 Kind in Hotel du Commerce	17
2 Bij de nonnen op kostschool	26
3 Meer dan een mooi meisje	37
4 Verliefd op de grote schrijver	43
5 Emmanuelle	68
6 De geboorte van Arthur	84
7 De Parijse jaren, afscheid van Hugo Claus	102
8 Cocaine, leugens en blauwe plekken	121
9 High en eenzaam in Hollywood	150
10 Een rampzalig huwelijk met Philippe Blot	189
11 Spanning en minachting – Freddy de Vree	215
12 Veertig vierkante meter in Amsterdam	258
13 Nu nog tussen alle vrouwen is er niet een als zij	271
Naschrift	301
Dankwoord	303
Filmografie	305
Verantwoording	308
Noten	311
Gebruikte literatuur	329
Illustratieverantwoording	332
Namenregister	333

VOORAF

Toen ik op de middelbare school zat, midden jaren tachtig, was Sylvia Kristel onze grootste filmster. Zij was een diva, een vedette, die de roddelbladen vulde. Voor mij was zij een icoon van vrouwelijkheid, verleiding, zinnelijkheid. Het waren uitingsvormen waar ik zelf ook mee speelde, oefende en experimenteerde, thuis voor de spiegel. Ik was bezig vrouw te worden.

Eind jaren negentig studeerde ik af en ging als journalist en columnist werken voor bladen als *ELLE* en *Viva*. Ik schreef vurige stukken over de rivaliteit tussen vrouwen. Kutnijd, noemde ik dat. Het fenomeen dat iedere vrouw die boven het maaiveld uitsteekt omdat ze mooier, slimmer of flamboyanter is dan de rest, een kopje kleiner gemaakt moet worden. Terug in de krabbenmand. Ook toen hield ik Sylvia in de gaten. Het viel mij op dat ze in de media beschimpt werd en belasterd. Alsof ze er niet toe deed. De reden was me duidelijk: ze was mooi en slim en flamboyant, en ze had de hoofdrol gespeeld in de soft-erotische film *Emmanuelle*. Als je als vrouw gebruikmaakt van je schoonheid en sensualiteit word je niet meer serieus genomen. Een onrecht dat bestreden moet worden.

In het jaar dat ik veertig werd gooide ik mijn gehele identiteit als vrouw en moeder overhoop door uit mijn huwelijk en gezin te stappen nadat ik hevig verliefd was geworden op een ander. Ik schreef er ook over. Wat je dan over je heen krijgt... Ik merkte dat het een vrouw veel zwaarder wordt aangerekend als ze vertrekt dan een man. Als een man verliefd wordt op een ander is het een lul, maar werkte het huwelijk blijkbaar niet. Ik liet mijn kinderen in de steek.

Kun je nagaan hoe er op Sylvia werd gereageerd toen ze haar vijfjarige zoon Arthur meegaf aan haar zus Marianne, omdat ze wist dat zij beter voor hem zou kunnen zorgen.

Toen ik vier jaar na mijn scheiding werd uitgekocht uit ons gezamenlijke huis en dus wat geld op mijn rekening had staan, wist ik met-

een wat me te doen stond. Ik ging een biografie schrijven, een logisch gevolg van twintig jaar human-interestjournalistiek. En ik wist ook meteen van wie.

Vreemd genoeg waren het met name mannen die negatief reageerden als ik vertelde dat ik bezig was met de biografie van Sylvia Kristel. ‘Dat pornosterretje? Wat moet je daar nou mee?’ Vrouwen riepen zonder uitzondering: ‘Oh geweldig! Zo’n fantastische vrouw!’ Misschien komt het doordat ze onder de zoden ligt en dus op geen enkele manier meer bedreigend is dat er door vrouwen nu zo enthousiast wordt gereageerd en ze gezien wordt voor wat ze is: een fantastische vrouw.

Wees niet bang, dit wordt geen hagiografie. Wat ik interessant vind aan het leven van Sylvia, naast de speciale inkijkjes die het ons gunt in de Nederlandse filmgeschiedenis, de seksuele revolutie en de vrouwenbeweging, haar leven met Hugo Claus en zijn entourage, de kunst- en internationale filmwereld, is dat zij onze grootste filmster is maar niet zo wordt gezien. Waar komt dat door, is dat iets typisch Nederlands? Onze calvinistische ‘doe maar normaal, dan doe je al gek genoeg’-mentaliteit? In het buitenland werd Sylvia wel met alle egards behandeld. Ze was misschien geen briljante actrice, maar zeker niet slecht. Ze was een filmster en ze heeft iets wat niet veel acteurs hebben: je kunt iedereen naast haar zetten, maar je blijft naar háár kijken.

Daarnaast zitten er een paar scherpe randjes aan haar verhaal, waar ik persoonlijk van houd: het feit dat ze niet zelf voor haar zoon kon zorgen, terwijl ze wel heel veel van hem hield. Haar jarenlange drugs- en alcoholverslaving. Haar abominabele keus in mannen, die uiteindelijk haar financiële teloorgang betekende. Wat doet het met je als je jarenlang miljoenen verdient en plots op bijstandsniveau zit? Sylvia niet zoveel. Ze nam het leven zoals het kwam en vond altijd wel weer een manier om erbovenop te komen. Ze deed dat met humor, met gratie en levenslust. Niet voor niets zei Claus, een van haar grote liefdes en vader van Arthur: ‘Sylvia bezit het talent gelukkig te zijn.’

Het duurde even voordat ik de familie meekreeg. Aanvankelijk waren zij afhoudend en argwanend. Dat begreep ik goed: Sylvia is vaak niet goed behandeld door de pers. Ik begin gewoon, dacht ik, dan zien ze vanzelf wel dat ik het serieus meen. Ik begon enthousiast rond te bellen, mensen te spreken, en uit ieder gesprek kwamen weer vier, vijf namen voort van mensen die ik vooral ook moest spreken. Vrienden, geliefden, collega’s en andere mensen uit het vak. De interviews voer-

den me naar Parijs, Ramatuelle, Saint-Tropez, Rome, Brussel, Antwerpen, Gent, Los Angeles en Marrakech. Inmiddels raakte de familie ook steeds enthousiaster, kwamen de gesprekken goed op gang en werd ik bedolven onder Sylvia's nalatenschap die bewaard werd in bananen-dozen. Het werd een puzzel van wel een miljoen stukjes die voor me in een berg op tafel lagen. De randen waren gelegd, sommige vlakken in het midden ook, maar waar moest de rest?

Na twee jaar spitten was zij nog steeds een mysterie voor mij. Erger nog: ik vond haar soms helemaal niet leuk. Tot ik hoogleraar forensische psychologie Corine de Ruiters sprak die mij de karakterologische gevolgen van verwaarlozing in de kindertijd uitlegde. Toen begreep ik alles. En werd ik overspoeld door een gevoel van mededogen.

Ik herinner me dat ik op een vroege ochtend met mijn rolkoffer over de loopband van Schiphol wandelde. Voor mijn vierde bezoek aan Parijs. Ik zou die dag weer drie mensen interviewen. En ik dacht: dank je Sylvia, dat je mij zo'n leuk leven hebt gegeven.

Lieve Sylvia, ik hoop dat ik jou hiermee je leven teruggeef.

Suzanne Rethans, 2 juli 2019

PROLOOG

‘Dáág, je spreekt met Sylvia Kristel.’

Pim de la Parra, eigenaar van productiemaatschappij *scorpio* Films, houdt de telefoon aan zijn oor. ‘Sylvia Kristel! Je naam klinkt goed voor een film,’ zegt hij enthousiast.

‘Dat vind ik nou ook. Waarom doe je er niets aan?’

‘Waarom?’

‘Aan mijn naam. En aan mij! Waarom bel je me niet?’¹

Het is mei 1972, het is zonnig en warm, en de iepen langs de Keizersgracht waar het kantoor van *scorpio* Films huist op de derde verdieping van nummer 230, beginnen al flink uit te lopen. De la Parra en mede-eigenaar Wim Verstappen zijn op dat moment de meest productieve filmmakers van het land. De meest eigenzinnige ook. Een jaar eerder hebben ze met hun film *Blue Movie* een flinke klapper gemaakt.

De la Parra kijkt uit het raam van zijn kantoor naar de langsvarende bootjes. ‘Kennen wij elkaar?’ vraagt hij.

‘Jij bent toch filmregisseur?’ vraagt Sylvia. ‘Waarom ontdek je mij dan niet? Ik ben de beste!’

Sylvia Kristel, dan negentien jaar oud, barst van het zelfvertrouwen en weet wat ze wil: rijk en wereldberoemd worden. Alles beter dan het bedroevende leven waarin haar moeder na de scheiding is beland: driehoog-achter in Overvecht, de pas uit de grond gestampte Utrechtse hoogbouwwijk, en zo armlastig dat haar kinderen noodgedwongen boterhammen met hagelslag eten.

‘O ja,’ gaat Sylvia verder. ‘Ik moet je nog de groeten doen van Alexandra Stewart. Ik ontmoette haar laatst bij Jacques Charrier in Parijs.’

Ze is nog geen twee minuten in zijn leven en nu al meent De la Parra Sylvia op een verzinsel te hebben betrapt. Toevallig heeft hij de dag ervoor geluncht met Stewart, een Canadese actrice die in zijn film *Ob-*

sessions heeft gespeeld. En Stewart heeft niets verteld over ene Sylvia Kristel uit Holland.²

‘Ik kom je zaterdagmiddag opzoeken,’ pakt Sylvia door. ‘Eerder kan niet, want ik werk. Wat zou je zeggen van... twee uur?’

Twee uur wordt drie uur, maar dat kan De la Parra alleen maar waarderen, zelf komt hij ook standaard een halfuur te laat.

Sylvia heeft zich niet speciaal opgedoft. Ze draagt een zwarte strakke broek en een coltrui, en nauwelijks make-up. Wel heeft ze haar nog mooiere vriendin Franciska van Vugt bij zich, ook uit Utrecht. Die nonchalante blufhouding maakt indruk op De la Parra. Ze heeft iets wat hij niet eerder heeft gezien bij Nederlandse vrouwen van haar leeftijd, iets wat hij eigenlijk alleen van zichzelf kent en wat hij *overacted understatement* noemt; een vorm van overcompensatie.

Verstappen en Frans Rasker, de vaste productieleider van *\$corpio*, vallen als een blok voor Van Vugt, maar daar laat Sylvia zich niet door van de wijs brengen. Ze staart langdurig naar het grote schilderij *Pim & Wim*, gemaakt door kunstenaar Ria Rettich, draait zich dan om en loopt in een paar stappen naar het bureau van Verstappen. ‘Zég Wim Verstappen, en hoe zit het met jou. Heb jij me geen rol aan te bieden in een van je monsterproducties?’

Ze heeft niet gelogen over haar ontmoeting met Stewart en de Franse filmproducent Charrier. Ze heeft Charrier een paar maanden eerder leren kennen tijdens de Utrechtse Cinemanifestatie, in februari – het tweejaarlijks filmfestival dat na deze editie op zal gaan in het Internationaal Filmfestival Rotterdam.

Charrier, ex-man van Brigitte Bardot, is voorzitter van de Miss Cinemanifestatie, een vast onderdeel in het programma, en toevallig is Sylvia’s verloofde, journalist Jan Morriën, aanstormend talent van het *Utrechts Nieuwsblad*, mede-jurylid.

Tijdens de Cinemanifestatie is Charrier onder de indruk van Sylvia. ‘Waarom doe jij niet mee? Je bent de mooiste van allemaal!’ Charrier, een beroemdheid in Frankrijk en gewend te krijgen wat hij wil, bekommert zich in het geheel niet om het feit dat Sylvia daar is met haar geliefde, een mede-jurylid. Hij leidt haar mee naar een rustig plekje en biedt haar wat te drinken aan. In zijn zangerige Engels vraagt hij naar haar dagelijks leven. Sylvia vertelt dat ze als secretaresse werkt, op dansles zit en zich verveelt.

‘You should be making films!’ roept Charrier uit. En laat hij nu net bezig zijn met *Les Volets Clos*, een film over een bordeel. Sylvia moet absoluut naar Parijs komen om auditie te doen.

‘Zo is de wens van Sylvia ontstaan om actrice te worden,’ zegt Morriën. ‘Ze werd opgetild door deze man, de ex van Bardot, die háár mooi vond, mooier dan de rest. Die in haar geloofde. Een paar dagen later lager een vliegticket naar Parijs bij haar moeder op de deurmat.’³

Op het Parijse vliegveld Le Bourget staat Charrier niet te wachten op het afgesproken tijdstip. Sylvia kijkt onzeker rond. Niet alleen heeft ze voor het eerst in een vliegtuig gezeten, ze is ook nog nooit in Parijs geweest en spreekt nauwelijks Frans. Na een halfuur komt Charrier aan en hij verexcuseert zich voor het feit dat hij te laat is.⁴

Sylvia houdt van Parijs vanaf het moment dat ze langs de Seine rijden. Ze vergaapt zich aan de weelderige architectuur, de hoge gebouwen met de karakteristieke gietijzeren balkonnetjes, en is simpelweg verrukt bij het zien van de Cathédrale Notre-Dame, met die enorme bogen. Het lijken wel de poten van een ruimteschip.⁵

Charrier woont in Saint-Germais-des Prés, ook wel bekend als Quartier Latin, de levendige studentenwijk vol cafés en restaurants die worden bevolkt door luidruchtige studenten, bohemiens, intellectuelen en kunstenaars, van oudsher aangetrokken door de Université de Sorbonne.

‘Heb je een hotel voor me geboekt?’ vraagt Sylvia aan haar gastheer.⁶

Charrier geeft niet direct antwoord. Eerst gaan ze dineren, zegt hij. Hij neemt haar mee naar een jazz-kelder waar ze wat eten en vervolgens naar Chez Castel in de Rue Princesse, de plek waar de fine fleure van de Parijse modewereld elke avond samenkomt. Sylvia weet niet wat ze ziet, al die elegante en zelfverzekerde mensen. Ze dansen tot twee uur ’s nachts en dan zegt Charrier dat het tijd is om naar huis te gaan. De volgende dag zal hij haar voorstellen aan Jean-Claude Briali, de scenarist van *Les Volets Clos*.

Charrier heeft geen hotel voor Sylvia gereserveerd. Natuurlijk niet. Maar ze mag in de kamer van zijn zoon Nicolas-Jacques slapen, die bij zijn moeder, Bardot, is. Ze laat zich verleiden, zoals Charrier haar vanaf het begin af aan al heeft verleid. Ze wil niets liever dan dit, hier en nu. Deze wereld.

De volgende dag ontmoet ze Briali, die weliswaar erg aardig is maar

met geen woord rept over de beloofde screentest. Hij neemt haar mee naar beroemde cafés als Les Deux Magots en Café Flore en 's avonds gaan ze naar een concert van de beroemde zangeres Barbara. Sylvia begrijpt niets van de tekst die met een stem als een cello gezongen wordt, maar hij komt recht uit het hart, dat hoort ze en het ontroert haar. Na afloop stelt Charrier Sylvia aan Barbara voor, een vriendin van hem.⁷

Een week lang leeft ze het leven van Charrier, te midden van al deze mooie, interessante en beroemde mensen. Tot ze een fout maakt. Ze besluit voor hem te koken. En ze kan niet koken. Fout twee is dat ze een trioetje weigert met Stewart.

Het gebeurt op een avond dat ze besluit eerder terug te gaan naar het huis van Charrier. Ze valt in slaap en wordt wakker van de voordeur die met een klap dichtvalt. Charrier lacht, hij is niet alleen. Eerst blijft ze liggen, maar dan wint haar nieuwsgierigheid het en gaat ze kijken. De knappe actrice met wie ze de avond ervoor hebben gedineerd, Stewart, staat naakt in de woonkamer, haar jurk ligt verfrommeld op de grond. Ze is overduidelijk dronken. Charrier, die Sylvia ziet staan, geeft Stewart een zetje in de goede richting. Ze moet zich vasthouden aan de bank om niet om te vallen en hij begint haar te strelen. 'Kom schatje,' zegt Stewart en ze strekt haar arm uit naar Sylvia.

Sylvia vlucht naar de slaapkamer, zal ze later beweren.⁸ Een paar uur later ziet ze uit haar slaapkamerraam hoe Stewart er zigzaggend op haar fiets vandoor gaat. Als Charrier bij Sylvia in bed kruipt, krijgen ze ruzie en de volgende ochtend zet hij haar meteen op het vliegtuig. Als Sylvia tegensputtert dat ze nog geen screentest heeft gedaan, zegt hij: 'Doe jij eerst maar eens wat acteervaring op in Nederland.'

'Mensen die niet de waarheid vertellen, mankeren wel vaker wat aan hun geheugen,' zegt Morriën. 'Dat trioetje met Alexandra Stewart en Jacques Charrier heeft wel degelijk plaatsgevonden.' Sylvia heeft het hem zelf verteld toen ze terugkwam uit Parijs. 'Zij zat daar meer mee dan ik. Het was ons allebei al wel duidelijk dat we niet samen zouden eindigen. Ze was vooral teleurgesteld dat de beloofde screentest niet was doorgedaan.'⁹

Wat typerend is voor Sylvia, zegt hij, is dat ze zich er niet door uit het veld liet slaan. 'Het was juist volle kracht vooruit. Ze wist nu wat haar te doen stond. Ze pakte het telefoonboek en zocht het telefoonnum-

mer van *scorpio*, het filmproductiebedrijf van Pim de la Parra en Wim Verstappen.’

‘En zo kwam ze bij ons terecht,’ zegt De la Parra. Het valt hem meteen op dat Sylvia een boek van Hugo Claus bij zich heeft. Als ze bij de volgende afspraak een ander boek van Claus bij zich draagt, begrijpt hij haar gedachtegang. ‘Zij identificeerde zich niet met Fien de la Mar, maar met Marilyn Monroe, die was getrouwd met Arthur Miller, een beroemde schrijver. Sylvia wilde ook een beroemde schrijver aan de haak slaan, dat heeft zij later beaamd. Haar intuïtie had haar verteld dat het Hugo Claus moest zijn. Hij was niet zo’n droge, saaie Hollander, maar een flamboyante Vlaming en hij had een kop als Napoleon.’¹⁰

Sylvia heeft ook een ander boekje bij zich, een klein, paars notitieboekje. Daarin staan de namen van alle mannen die haar verder kunnen helpen en met wie zij zo nodig het bed zal delen. Claus prijkt boven aan de lijst, Ramses Shaffy en Hugo Metsers staan er ook op. De la Parra: ‘Het was heel meisjesachtig, bijna naïef. Maar ze was ervan overtuigd dat ze het op deze manier voor elkaar kon krijgen. Zij ging een beroemde filmster worden. Als meisje van nog geen twintig had zij dat zelfvertrouwen. Waarschijnlijk omdat zij zelf ook had kunnen constateren dat ze in het bezit was van wat ze in Hollywood een *perfect bone structure* noemen. Wat zij voor had op anderen, was dat je haar van alle kanten kon filmen. Ze had, net als Katherine Hepburn, een fenomenaal profiel. En dat wist ze, want ze was nogal ijdel en heeft zichzelf vaak genoeg in de spiegel bekeken.’

KIND IN HOTEL DU COMMERCE

Bij tante Ali thuis aan de Eikbosserweg 102 in Hilversum, staat een grote ouderwetse kaptafel met een spiegel; zo'n drieluik waarin je jezelf van alle kanten kunt zien. De tienjarige Sylvia houdt ervan zichzelf erin te bekijken. Elke keer als ze bij tante Ali op bezoek is, neemt ze plaats op het kleine houten bankje voor de spiegel, zet de zijpanelen in de juiste hoek en kijkt. Langzaam laat ze haar blik glijden over alle details van haar gezicht. Haar lichtgroene ogen, de sproetjes op haar voorhoofd en rond haar neus, de mondhoeken die omhoog krullen. Ze draait haar hoofd naar links en naar rechts, tilt het op, waarbij haar ogen haar gezicht blijven vangen, en kijkt weer naar voren. En dat kan ze uren zo volhouden.

Sylvia komt graag bij tante Ali. Ze kan er ontsnappen aan de drukte thuis. Haar ouders bestieren Hotel du Commerce, op Stationsplein 12 te Utrecht. Een handelsreizigersshotel, waar het een komen en gaan is van mensen op weg naar de veemarkt of de jaarbeurs.

Tegenwoordig zou je het een familiehotel noemen. Een beetje oubollig, met Perzische tapijtjes op de tafels en een donkerhouten lambrisering. De ingang van het hotel zit op de hoek van de straat. Via een tourniquet, waar een groot, zwaar gordijn achter hangt om de tocht buiten te houden, kom je binnen. Links de receptie en de trap naar de kamers boven, rechts het restaurant met een mooi, groot buffet. Via de trap naar beneden is de kelder te bereiken waar zich een bar bevindt die 's avonds opengaat als de gasten uitgegeten zijn. Er staat een Hammond-orgel, waar de vader van Sylvia op speelt.

Hotel du Commerce is een echt familiebedrijf. De ouders van Sylvia, John Kristel en Pietje Lamme, zwaaien er sinds hun huwelijk in 1951 de scepter. Tante Ali, de zus van haar moeder, staat achter het buffet en tante Mary, de zus van haar vader, helpt 's nachts mee aan de bar. Dan zijn er nog een paar vaste medewerkers, zoals 'oom' Hans, de kok, Ton het koksmaatje, ober Luca en boekhouder Hufeniers.

Oorspronkelijk was het hotel in handen van de ouders van John; vooral zijn moeder hield zich ermee bezig. Zijn ouders bezaten ook andere bedrijven: een dansschool en een manege in Den Haag en daarnaast was de vader van John, een zeer muzikale man, zakelijk leider van een orkest: Nic. Kristel & his syncopaters. Hij speelde zelf fybroom in het orkest en tal van andere instrumenten.

Hij overleed jong, op achtendertigjarige leeftijd, aan kanker. John was op dat moment tien jaar oud en werd door zijn moeder naar kostschool gestuurd. Zijn twee oudere zussen Bep en Els zaten er al. Alle kinderen van welvarende, chique families gingen in die tijd naar kostschool, behalve Johns jongere zusje Mary, het zorgenkindje. Zij moest dicht bij moeder blijven. Later zou ze de diagnose manisch-depressief krijgen.

Van de kinderen werd verwacht dat ze gingen studeren. John deed de Hogere Hotelschool. Hij voelde zich het zwarte schaap van de familie, want het was 'maar' hbo. Bep, de oudste, trouwde met de directeur van Swift en Robinson Schoenfabrieken en betrok een groot huis op het terrein van de Heilig Landstichting in Nijmegen, zij adopteerden vier kinderen. Els trouwde met Jo, een schilder, en ging in Venlo wonen.¹

John had de muzikale genen van zijn vader geërfd. Hij speelde piano en Hammond-orgel zonder dat hij noten kon lezen, en ook mondharmonica. Tijdens zijn studie dronk hij nooit, maar toen hij na zijn afstuderen het hotel overnam en één biertje nam, stopte hij er niet meer mee. 'Mijn vader was meer een muzikant dan een horeca-ondernemer,' zegt zijn zoon Nico, de broer van Sylvia. 'Hij hield van een grapje, een drankje, was de lolbroek aan de bar. En na zoveel biertjes vallen de remmen weg. Hij was een flirt, echt een *ladies man*.'

Pietje, een afkorting van Pietertje Hendrika, was precies het tegenovergestelde van haar man. Waar John de mooiste verhalen had, was zij introvert. Waar hij flamboyant en sensueel ten tonele verscheen, deed zij het werk dat hij maar al te graag aan haar overliet, met een verbeten trek om de mond die met de jaren steeds dieper werd.

Ook zij kende het trauma van een vroeg overleden vader. Haar vader was binnenvaartschipper geweest, zonder zwemdiploma. Op een dag was hij in het water gevallen, had een hartaanval gekregen en was verdronken. Vanaf dat moment had haar moeder geen woord meer gesproken. Pietje was toen vijf jaar oud.

Pietje is opgegroeid in Kortenhoef, streng gereformeerd plattelandsgebied. Het gezin telde vier kinderen van wie zij de jongste was: Adriaan, Piet, Ali en Pietertje Hendrika. Adriaan trouwde met een zwaar gereformeerde vrouw en kreeg ook vier kinderen. Piet verhuisde naar Prinsenbeek en ging bij de bereden politie, hij kreeg drie kinderen. Ali bleef altijd alleen en hielp mee in het hotel. En dan was er Pietje, een echte plattelandsschoonheid, stijlvol en met allure.

Pietje en John leerden elkaar kennen in een danszaal. De moeder van John raakte gesteld op haar schoondochter. Pietje was mooi, vrolijk en niet te beroerd hard mee te werken in het hotel. Ze trouwden eind 1951. Voor haar huwelijk met John werd Pietje katholiek.

Pietje en John Kristel krijgen drie kinderen. Sylvia is de oudste, zij wordt geboren op 28 september 1952, Marianne volgt op 5 mei 1955 en dan Nico op 28 februari 1959. Omdat Pietje en John druk bezig zijn in het hotel, worden er kindermisjes aangenomen die de kinderen door hun baby- en peutertijd heen helpen. Vanaf het moment dat de kinderen naar de kleuterschool gaan is er in het hotel altijd een volwassene aanwezig. En dat wordt voldoende geacht.

‘Alle kinderen werden altijd door hun ouders gebracht,’ herinnert Nico zich, ‘en ik wandelde alleen naar school. Het was slechts een paar honderd meter, maar toch. Ik was een kleuter. En ik was ’s ochtends niet door mijn moeder gewekt met een aai over mijn bol en een kus op mijn voorhoofd. Ik werd wakker door een belletje vanuit de keuken beneden. De kok, oom Hans, had een draadje gemaakt van mijn kamer tot de keuken. Daar zat een oude telefoon aan en als die tring deed, ging ik naar beneden voor een boterham. Ik zag mijn vader en moeder nooit, het was net alsof we geen ouders hadden.’²

In het hotel bevindt zich een woonhuisgedeelte met een keuken, badkamer en slaapkamers. Nico heeft een eigen kamer, er is een ouder-slaapkamer en Sylvia en Marianne delen een kamer met een stapelbed. Sylvia slaapt bovenin. Er is een grote woonkamer waar in een hoek de boekhouder zijn werk doet. In een andere hoek staat de tv.

Van een gezinsleven is geen sprake. De bar beneden in de kelder is tot vijf uur ’s nachts open, dan moet er nog worden opgeruimd. Als de kinderen naar school gaan, lopen John en Pietje net de trap op om te gaan slapen en als de kinderen uit school komen, gaan zij weer aan

het werk. Alleen op zondag wordt er iets samen gedaan.

Zowel Sylvia als Marianne gaan naar de rooms-katholieke Paus Adriaan School, voor meisjes, op de Oudegracht in Utrecht op de hoek met de Brandstraat. De meisjes krijgen er onderwijs van de zusters Augustinessen. Nico gaat naar basisschool Puntenburg.

Marianne loopt een jaar schoolachterstand op door een auto-ongeluk. Het gebeurt als Pietje en Marianne op een zondag samen op weg zijn naar Arnhem. Pietje heeft drie dag- en nachtdiensten achter elkaar gedraaid. Ze is doodop. Als ze al een tijdje over de rustige snelweg rijdt, sukkelde ze in slaap en verliest de macht over het stuur. De auto slaat een paar keer over de kop en de vijfjarige Marianne, die geen riem omheeft, vliegt door het raam naar buiten. Pietje komt in het ziekenhuis bij bewustzijn. Naast haar staat al een kist klaar met een groot kruis erop, de pastoraal werker wil haar net het laatste sacrament toedienen. Ze kijkt om zich heen en zegt: 'Hadden jullie geen kamers meer over, waarom lig ik in de badkamer?'³

Pietje heeft een zware hersenschudding en een gescheurde lever en milt, en is ook nog eens vijf maanden zwanger van Nico. Dan dringt het tot haar door. 'Waar is Marianne?' gilt ze.

Marianne? Die ligt nog steeds bewusteloos in de berm. Met een schedelbasisfractuur. Het herstel duurt zo lang dat ze een jaar extra moet kleuteren. Pietje ligt zes weken in het ziekenhuis.

De politie vindt weliswaar zes flessen sherry in de achterbak, maar Pietje was ten tijde van het ongeluk niet dronken. Ze was gewoon op door al die diensten, zegt Marianne later. Maar het had evengoed wel gekund want zowel Pietje als John is zwaar alcoholist.

Alcoholisme zit aan beide kanten in de familie en de volgende generatie wordt alweer gekweekt. Pietje hanteert een beproefd middel om baby's 's nachts te laten slapen: ze doet een schep suiker in een zakdoek, draait er een dotje van dat ze in de cognac doopt en daar laat ze de kinderen op zuigen. Het levert in ieder geval tevreden slapers op en zal dat blijven doen. Tegen de tijd dat Sylvia negen is, sluipt ze, als ze 's nachts niet kan slapen, de trap af naar de bar voor een glaasje cognac en neemt dat weer mee naar boven.

John is een gezelligheidsdrinker. Hij speelt en zingt aan de bar, is vrolijk en luidruchtig, maakt grapjes met de gasten, hangt de pias uit en schenkt zichzelf nog eens bij. Pietje drinkt onopvallend, zoals zij-